

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента, професора **Мельника Андрія Володимировича**, доктора медичних наук, професора ЗВО кафедри біологічної та загальної хімії ВНМУ ім. М.І. Пирогова на дисертаційну роботу аспіранта кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Бондаря Романа Анатолійовича на тему: «Профілактика та корекція когнітивної дисфункції у хворих після отоларингологічних оперативних втручань в умовах загальної анестезії з використанням керованої гіпотонії», подану до захисту у створену для разового захисту спеціалізовану

Вчену раду ДФ 05.600.057, що утворена згідно наказу ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова №74 від 02 вересня 2022 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова №1 від 02 вересня 2022 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Актуальність обраної теми дисертації.

В Україні та світі післяопераційні когнітивні дисфункції (ПОКД) є однією з актуальних проблем сучасної системи охорони здоров'я. Частота виникнення ПОКД за даними різних авторів знаходиться у межах від 7 до 83 % в залежності від різноманітних факторів – часу їх оцінювання, виду оперативного втручання, наявності супутніх захворювань, правильної оцінки результатів тестів, їх чутливості та інше. В оториноларингологічній практиці частота ПОКД після операцій що виконуються в умовах інтраопераційної керованої артеріальної гіпотензії складає ~39,4%. ПОКД може призводити не тільки до зменшення задоволеності пацієнтів лікуванням, але й до зниження довгострокової якості життя, збільшення термінів госпіталізації, ризику інших післяопераційних ускладнень і навіть смертності.

Зважаючи на вищевказане, дисертаційна робота Бондаря Романа Анатолійовича на тему: «Профілактика та корекція когнітивної дисфункції у хворих після отоларингологічних оперативних втручань в умовах загальної

анестезії з використанням керованої гіпотонії» є актуальною та важливою для медицини, як в теоретичному, так і практичному плані.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертант ретельно виконав патентно-інформаційний пошук, визначив актуальну мету дослідження, а також завдання, необхідні для її досягнення. Застосовані методи дослідження - необхідні і достатні для виконання поставлених задач. Усі результати дослідження опрацьовані методами математичного статистичного аналізу та зафіксовані в первинній документації. Висновок комітету з біоетики ВНМУ ім. М.І. Пирогова свідчить про відповідність проведених досліджень вітчизняним та міжнародним біоетичним нормам. Основні положення дисертації та висновки, зроблені після ретельного узагальнення та аналізу отриманих результатів, логічні, відповідають завданням дослідження та отриманим результатам.

За темою дисертаційного дослідження надруковано 12 наукових праць: 4 статті опубліковано в рекомендованих ДАК України наукових фахових виданнях, 1 – у зарубіжному фаховому виданні «East European Scientific Journal (Warsaw, Poland)», 7 – у матеріалах конгресів та конференцій. Основні положення роботи викладені та обговорені на 4 науково-практичних конференціях.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

У дисертації вперше встановлено, що у отоларингологічних хворих на тлі оперативного втручання та загальної анестезії з керованою гіпотензією. реєструється гіперактивація процесів вільнорадикального окиснення ліпідів та протеїнів, дисбаланс в системі про- та антиоксидантів, що асоціюється з розвитком післяопераційних когнітивних дисфункцій. Поряд з цим виявлені фактори ризику виникнення ранньої ПОКД (вік пацієнтів $\geq 55,5$ років, низький рівень освіти, наявність оперативних втручань в анамнезі, тривалість керованої

інтраопераційної гіпотензії $\geq 86,5$ хвилин, підтримка глибини інтраопераційної препарат-індукованої седатії за BIS-індексом $\geq 50,5$) та пізньої ПОКД (вік пацієнтів $\geq 55,5$ років та рівень ІЛ-18 $\geq 43,35$ пг/мл). Також вперше доведено, що призначення препаратів етилметилгідроксипіридину сукцинату та/або холіну альфосцерату коригує ознаки ліпопероксидації білків та ліпідів, підвищує активність ензиму антиоксидантного захисту – супероксиддисмутази та супроводжується скороченням часу пробудження, часу перебування хворого на ШВЛ (екстубація пацієнта), зменшенням частоти розвитку ранньої ПОКД у пацієнтів після оперативних втручань в умовах загальної анестезії з керованою гіпотензією. Усі отримані результати досліджень, основні положення дисертаційної роботи та висновки докладно викладені в опублікованих працях дисертанта.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертантом чітко обґрунтована мета дослідження та визначені основні завдання та методи для їх виконання. Обґрунтованість отриманих результатів базується на достатній кількості спостережень, відповідності досліджень біоетичним вимогам, чіткій методології відбору хворих та формуванні окремих груп дослідження, відповідністю отриманих результатів поставленим меті й завданням дослідження. Усі результати дослідження підлягали належній обробці методами математичної статистики, ретельному узагальненню та аналізу. Наукові положення та висновки дисертації сформульовані у відповідності з отриманими результатами, повністю відповідають меті та завданням дослідження, широко оприлюднені у наукових публікаціях та апробовані на вагомих наукових форумах.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Дослідження виконано на високому науково-методичному рівні. Матеріал дисертації отримано з використанням сучасних методик, комплексне

використання яких відповідає поставленим завданням і забезпечує достовірність отриманих результатів. Під час проведення досліджень отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності допомагають розв'язати проблему профілактики розвитку ПОКД після отоларингологічних оперативних втручань в умовах загальної анестезії з керованою гіпотензією.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Результати дисертаційного дослідження є вагомими для медичної науки, мають важливе теоретичне значення, адже поглиблюють існуючі відомості та надають нові дані щодо оптимізації анестезіологічного забезпечення отоларингологічних оперативних втручань з метою профілактики та корекції післяопераційних когнітивних дисфункцій, спричинених загальною анестезією та керованою гіпотензією.

Вперше ідентифіковані вагомі фактори ризику розвитку ПОКД у отоларингологічних хворих після загальної анестезії з керованою гіпотензією. Встановлено, що до факторів ризику розвитку когнітивних дисфункцій у ранньому післяопераційному періоді належать вік пацієнтів $\geq 55,5$ років, низький рівень освіти, наявність оперативних втручань в анамнезі, тривалість керованої інтраопераційної гіпотензії $\geq 86,5$ хвилин, підтримка глибини інтраопераційної препарат-індукованої седатії за BIS-індексом $\geq 45,5$, а в пізньому післяопераційному періоді - лише вік пацієнтів $\geq 55,5$ років та рівень ІІ-18 $\geq 43,35$ пг/мл у післяопераційному періоді.

Вперше обґрунтовано доцільність включання нейропротекторного препарату холіну альфосцерат та антиоксидантну етилметилгідроксипіридину сукцинату в схему періопераційної медикації з метою профілактики розвитку когнітивних дисфункцій після отоларингологічних оперативних втручань в умовах загальної анестезії з керованою гіпотензією.

За результатами проведених досліджень виконано впровадження у лікувально-діагностичний процес відділень анестезіології та інтенсивної терапії

ряду закладів охорони здоров'я Вінниці, Вінницької та Хмельницької області, а також у науково-педагогічний процес кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження та практичні рекомендації, які на них ґрунтуються можуть бути рекомендовані до використання у навчально-методичній та науковій роботі кафедр анестезіології та інтенсивної терапії вищих навчальних медичних закладів України, а також у практичній діяльності закладів охорони здоров'я.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

В дисертаційній роботі та наукових публікаціях не виявлено ознак плагіату, самоплагіату, фабрикивання, фальсифікації даних чи інших порушень академічної доброчесності. За результатами перевірки дисертації програмним засобом «StrikePlagiarism.com» рівень оригінальності склав 85,1%.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Бондаря Романа Анатолійовича на тему: **«Профілактика та корекція когнітивної дисфункції у хворих після отоларингологічних оперативних втручань в умовах загальної анестезії з використанням керованої гіпотонії»**, що представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною самостійною кваліфікаційною науковою працею, в якій викладені нові науково обґрунтовані результати проведених особисто здобувачем досліджень, які дозволили вирішити актуальну науково-практичну задачу – оптимізацію анестезіологічного забезпечення отоларингологічних оперативних втручань шляхом профілактики та корекції післяопераційних когнітивних дисфункцій, які спричинені загальною анестезією та керованою гіпотонією. Результати дисертаційної роботи мають вагоме значення для

сучасної медицини та підтверджуються документами, які засвідчують їх проведення.

Дисертація у повній мірі відповідає існуючим вимогам до дисертації згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради ЗВО, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 та вимогам щодо оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». **Бондар Роман Анатолійович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

**доктор медичних наук, професор ЗВО
кафедри біологічної та загальної
хімії ВНМУ ім. М.І. Пирогова**

Андрій МЕЛЬНИК